

Náboženská svoboda v Československu.

Shodou okolností uplynulo 15 let od doby, kdy byly v Československu obsazeny čtyři biskupské stolce. V Banské Bystrici, Olomouci, Trnavě a Nitře. Mezitím dva hodnostáři zemřeli a těm činitelům v biskupské a arcibiskupské hodnosti je dnes ve všech třech zbývajících diecézích přes 75 let. Situace se každému poněkud soudnému pozorovateli a na tom nezmění nic žádná propagandistická kouzla a sofistiky může jevit jako zcela nenormální a ostře kontrastující s poměry v této oblasti jako třeba u sousedů v Polsku a nebo v Maďarsku. Proto se k takovému stavu soustřeďuje pozornost jak zahraničních vlád signatářů helsinského dokumentu, tak zahraničního tisku. A paralelně s tím jak je v logice věci vyjádří stále intenzivněji na jevo nespokojenost českých a slovenských katolíků, kteří se hlásí o svá přirozená práva a náboženskou svobodu. Na tomto pozadí se má během příštích několika týdnů uskutečnit třetí kolo současných jednání mezi Francií a Vatikánem. Ná efektivitu dosavadního průběhu se mohou názory rozcházet. Optimisté vidí povzbudivé znamení ve skutečnosti, že schůzky vyjednávačů, jednotlivá kola jednání, následují po sobě v rychlém sledu a že se mluví o zlepšené atmosféře. Také interview Vladimíra Janků uveřejněné v RP, přes všechny sofistiky v něm obsažené v podstatě upouští od známé původní režimní pozice, která státní souhlas s novým biskupem prakticky podmínovala jeho příslušenstvím k prorežimní kněžské organizaci "Pacem in terris". Zmíněné interview teď jasně říká, že z hlediska režimu žádná taková předpoklady neexistuje a to by mělo být věci jistě na prospěch. Argumentace Janků snažící se zlehčit stanovisko druhé strany tím, že i tito kněží jsou sluhy božími není na místě. Svobodná Evropa

Bohoslovci theologické fakulty se snaží rozvést některé body známé 31-bodové petice týkající se svobody náboženství v Československu. Výchova bohoslovců probíhá ve dvou od sebe oddělených institucích. V semináři a na fakultě. Seminář je státní správou považován za ubytovnu, které je podřízena vedení fakulty, a tím státu. Stát zasahuje při přijímání do výběru posluchačů. Po podání přihlášky ke studiu je ~~adapován~~ předvoláván na výslechy u policie, kde je vybízen ke spolupráci s policií. Ze strany střední školy je mu vyhrožováno, že nedokončí studium, a že bude mít existenční potíže nejen on, ale i jeho rodina a přátelé. Je přemlouván, aby se rozhodl pro jinou vysokou školu. Při přijímání jsou preferováni jedinci méně zdatní, jakými i jsou spolupracovníci tajné policie. Fakultu vede děkan František Vymětal, poslanec Federálního shromáždění a předseda prorežimní organizace "Pacem in terris". Vyučující jsou dosazováni státem, jsou to lidé často s nízkou pedagogickou a odbornou úrovní, nedodržující církevní smýšlení a pohoršlivého života. Nemají mnohdy ani požadované vzdělání, nejsou patřičně orientováni v oboru kterému vyučují. Studenti jsou nuceni zúčastnit se výuky t.zv. společenských věd t.j. marxistickou filosofii, kterou přednášejí státem určení marxističtí specialisté. Studenti nejsou při studiu informováni o theologických disciplínách, jsou záměrně izolováni od církevního dění ve světě. Trpí naprostým nedostatkem základní literatury, nemohou studovat v zahraničí. Na fakultě chybí katedry důležitých oborů, vyučování je přerušováno předvoláváním bezdůvodných výslechů na policii. Po druhém ročníku je studium přerušeno povinnou dvouletou vojenskou službou. Na bohoslovecké fakultě se neslaví církevní svátky, ale zato se slaví všechna významná komunistická výročí. Co se týče duchovní formace - na fakultě jsou pouze dva spirituálové na 260 studentů, jejich ustavení závisí na státní správě. Studenti ~~z~~ jsou záměrně izolováni od duchovního života v zemi. Výchova v semináři deformuje osobnost a její autenticitu. Kulturní výchova neexistuje. Studenti nejsou vychováni k angažovanosti pro věc církve. Prostředí semináře je nevyhovující. Je zde nedostatek provozních prostor, stávající prostory jsou hygienicky závažné. Provozní personál neexistuje. Služby vrátných, domovníků, řidičů a pod. ~~suplují~~ bohoslovci na úkor studia. Pouze dvě nevěřící ženy určené státní správou vykonávají funkci hospodáře a ekonomky. To vše nevyčerpává krajně svízelnou situaci bohoslovců. Proto se bohoslovci obracejí s naléhavou výzvou na všechny: seznamte veřejnost s naší situací, snažte se vytvořit základní podmínky k přípravě na kněžské povolání. Tento text je datován 28. ledna. Podepsáni bohoslovci litoměřického semináře.

SSSR. V Moskvě se utvořila soukromá Mezinárodní nadace v oblasti přežití a rozvoje lidstva. Třicetičlenná Rada ředitelů nadace - v jejíž sestavu vešli m.j. Andrej Sacharov, Taťjana Zaslavská, Robert McNamara - byla přijata Michailem Gorbačovem. Tygodnik Powschenny 4/88.

Šel onedhy někdo po obnovované královské cestě. Prošel Celetnou ul., Staroměstským náměstím a kochal se nejen svými pěknými prožitky a chválou návštěvníků Prahy jak, že se to podařilo dát tady krásně dohromady. Až mu pojednou přišlo vyprávět se o kousek vedle do přilehlé ulice a rázem se dostavilo rozčarování. Zjistil, že ta nádherná v předu není sice doslova Potěmkinova vesnice, že ty domy tam skutečně stojí, tu dlažbu udělali opravdu znovu a že to není kulisa Nostalgicky a veřejně zavzpomínal na to jak že to bylo nádherné se proplétat v přilehlých uličkách mezi nesčetnými krámkami, kde se dalo koupit všechno možné, kde byl jeden řemeslník na druhém, kde kvetly hospůdky od malinkých po rozlehlé. Někdo jiný se do podobné nálady dostal nedaleko odtud. Na Malém rynečku sídlí jeden z legendárních pražských obchoďů "Rotovo železářství" už samozřejmě dávno nepatří Rottům, ale nikdo z pořádných Pražanů té prodejně jinak neřekne. A tuhle si kdosi v pražském rozhlase zavzpomínal kolik že tu bylo kdysi zaměstnanců, kteří zákazníkovi kdysi opatřili kde co z co nejširšího sortimentu železářského zboží. A smutně se rozhlížel po dnešních regálech, kde furt něco chybí a když už to tam je tak to osamělý prodevač hodí toužícímu zákazníkovi jako psí kost. A do třetice pamětník tentokrát osoba prominentní, jenž je v názoru na stav věci kompetentnější než prostý pozorovatel. Za nedávného rozhovoru se západoněmeckými novináři si zavzpomínal předseda federální vlády na časy někdy po válce, kdy se vypravil na lyžích kdesi v západním pohraničí na túru a šel a přišel do jakési německé vsi a to už byl vlastně v sousední zemi. Nikdo, řekl Lubomír Štrougal se nedivil, ukázali mu jak se dostat zpátky a on šel a zase přešel neviditelné hranice na nichž se dneska to jest po 40 let střílí po všem co se hýbá. Jakási zvláštní nostalgie se rozprostřela nejen po lidu obecném, ale v rámci mírného uvolnění tiskových mravů v českosl. sdělovacích prostředcích. Kapitalismus je samozřejmě i nadále největší zlouba lidstva, jaksi rafinovaně zakrývaná konsumním pozlátkem, pod nímž nutno stále objevovat zuřivý třídní boj. Ale lehká vzpomínka na minulost, kdy panoval v běžných denních věcech pořádek se už připouští. A částečně používaná galsnost dovoluje se aby se občas i černá na bílém objevilo to co si lid vždycky říkal a říká i nadále. A k tomu patří samozřejmě i vzpomínky na to co intenzivně zažily starší generace a co si pocho-pitelně nenechaly pro sebe, vždycky srovnávaly a přenášely na generace mladší. Inteligentnější z mladých lidí a takových je spousta, ostatně čtením literatury např. z I. republiky nassáli tehdejší společenskou atmosféru taky poměrně plodně. Rozpomenou se když je k tomu v-hodná doba a když se dá na svobodomyšlnější poměry a na to jak se v ní chovat. Jubilující rok 68 je toho ještě pořád důkazem hodně názorným. Státní dohled nepřipustí jakékoliv necenzurované vzpomínání, protože mu to svým způsobem právem, připadá nebezpečné. Jako mene-tek se vznáší čertovo znamení nad rozhašeným československým hospodářstvím - jméno Baťa. Starší pamětníci jistě vědí co takhle jihomoravská podnikatelská rodina na svou dobu dokázala. Nejen vypěstovat z malé ševcovské dílny obrovskou továrnu na obuv, takovou expansi tenkrát prožíval moderní průmysl všeobecně, ale především vybudovat i na tehdejší dobu superpokrokový podnik, který předčil skoro všechny podobné v tehdejší republice a možná i ve střední Evropě neobvykle tehdejší kulturou podnikání, organizací práce, komplexností výstavby nejen výrobních objektů, ale i bytových možností, vše podle nejmodernějších architektonických představ a to tak moderních, že s dobrou pověstí přežívají dodnes, pokud je následný majitel stát nezničil, nezplundroval. Tuto počtačovanou a přesto na povrch se stále objevující tradici baťovství - se v povědomí stále tak nějak udržuje. Slušovické podnikatelství snad čerpá i z těchto pramenů. Leč pár členů nejvyššího vedení pocházejícího z téhož kraje jež slušně řečeno tvořivému myšlení odvyklí. Alosi Indra třeba a potom Miloš Jakeš, snad i je potají třeba pod peřinou přepadne ona nostalgická vlna, která v lidech vyvolává jakési chvění a pocit, že by snad někdy v budoucnu možná šlo i jinak. Ale na jevo to nedají. Ze svého hlediska dobře vědí proč. Jestliže se dnes může o trochu víc vzpomínat na dobré časy, má to svůj důvod ve zjevné potřebě režimu postavit vlastní postupy k nimž je nutí ekonomická situace na nějaký pevnější základ. A tím je at se tomu komunistická ideologie brání sebe urputněji I. Československa jako jediný pevný bod v ~~západní~~ moderních dějinách našich národů. Vždyť z historického pohledu nakrátko se jí podařilo dokázat, že i malý státní celek se může za příznivých okolních poměrů stát logickou součástí většího spolku zemí s odlišnými zájmy. Dějiny žel tomuto vývoji nepřály. Ale touha více či méně vědomě po důstojnějším postavení ve světě v československých duších stále dřímá. Možná že i v těch do kterých by to nikdo neřekl.